

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

גמ' (6) שצעות כב. [ע"ש
זמון] דש ומו' ימנות
פס. ד"ה א' ומו' נמק:
ר"ן (3) [מגנה י: וס"ג]
(ג) [ד"ה א' הלכה]

הגהות הב"ח

(6) גמ' קונס קרדוס ל'
כ"ל ותיבת ש"ס נמק:
(3) ש"ס כבד וז על הקדש
כ"ל וואל ל' נמק:
(ג) רש"י ד"ה א' ומו'
וליהנות:
(ד) ד"ה א' שנתנה לו וכו'
נכס' ע"ד ונמאח' שמת
וכו' רובי נמי אס':
(ה) ד"ה וסבור על ג' ולוין
הן אעפ"כ מעל הבא נמי:

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה מת וכו' וק'
לרבא דאמר. ק"ל ה' א'
רנא פטק ר' מנח' הוכחא
דלילו ככרי ע"ד ג' וכו'
מאי ודפי' ר"ן ג' עליו וכו'
ש"ך ככרי דסתם הגא'ת
ככר ר' א' ליהנות וכו'
ככר ר' א' חלל הכה כפרה
וכקורדוס ל"ש דכחה ז'
דנא לאפוין צנור שפסיה
שלו אסור להשליט ליהנות
ממנה אס' כן י"ל דנא
מודה צוה דמותר ג'נות
במנהא ז'ע"ט: בהר"ן
ד"ה דיקא נמי וכו'
שאין בכתובה שום
וכו'. ויכולה צוה כמנות צ'
ע"כ:

פי' הרא"ש

קונס פרה שאני קנוי. בקונס
הוא עליון אם יש לו פרה אלא
זו ולו וכו' צריך ויש לו פרות
אחרות ואסור נכסיו על
המודר. או שנתנה לו במתנה
היה זה מותר. ויחייבא דרבא:
שנתנה לו על ידי אחר. שנתנה
לאחר ויהא נתנה למודר: הקדש
נמי קתני שנתנה ולא קתני
שנתנה לו. כד פה היתה
הגריסא שנוה' ביה: דרבא
למימרא בהקדש. כדפי' שישא
במתני' מדיקת דוקא להקדש
צריך ליתן הקדש ואינו יכול
להשליכו לאבור אלא כל
הנאה הבאה לו ממנה היה הוא
הקדש ויש לו בה מעילה: כבר
זה הקדש. פירוש הקדש נמור
ומילתא דפישיטא היא ולא
איצטריך ליה בבא כלל אלא
אבא טיפא נקט: הוא מעל.
דקסבר שי מעילה בקונמות
אין לה פדיון. דאין בו מעילה
לכל כמו פדיון. דלא אלים
למחש' פדיוניה: וחכאי אוד'
זה ואחד זה לא מעל. בין הוא
בין חבירו לא מעל דאין
מעילה בקונמות: מו מעל.
לפאן דאמר שי מעילה
בקונמות: למעול ונתן. כמו
הנתון הקדש בשונג לחבירו
דנעל: אה לא אסרה עילוי.
ולא מצינו מעילה בדרב'
המותר לו אסורה לא. איסורא לא
בעי דליקני. דכל מעילה בשונג
הוא ואילו הייתי יודע שהיא
אסורה לא הייתי מקבלה אבל

ה"ג קונס פרה שאני הנאה לך. והכי משמע קונס יהו עליך שאר
פרות שיש לי שאני נהנה לך כלומר שאין לי פרה אחרת זו שיש לי איני
משאילך שזו לא רצה להשאילו והאחרות אסורות עליו צנדר או שאמר
לו נכסי אסורין עליך אס' יש לי פרה אחרת אלא זו ונמלא שיש לו פרה
אחרת אסור לישאל (א) ליהנות: קונס
קורדוס שיש לי שאני קנוי. כלומר שלא
קניתי קורדוס אחר וזה איני משאילך
שאיני לריך לו או שאמר לו קונס נכסי
אחר אלא זה ונמלא שיש לו קורדוס
אחר: בחייו אסור. בעל הקורדוס
אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו אי
נמי צתיו דמדיר אסורין נכסיו על
המודר: מת. המשאיל: או שנתנה לו
במתנה. למודר אחר לן המורה האי
דתני מת לא קאי אפי' כלל דייכי
מלי קתני אפי' [דהא] קתני נכסי
עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה
מותר מי מותר הרי אפי' קאמר אלא
ארישא קתני אהשאיני פרתך שחס מת
המדיר מותר צפרה או צנכסי של
מדיר דהא אחר נכסי (7) ומאחר שמת
לאו נכסיה ידידי איוון והכא נמי אס'
ניתנו לו במתנה ואמר לן המורה דכה"ג
שאני הנאה שאינו קנוי כיוני לשון בני
אדם [הן] (שרי) דהכי היו גודרים
צירושלים וצנדרים הלך אחר לשון בני
אדם קתני שניתנו לו במתנה הרי זה
מותר וקסיו לרנא דלמר אע"ג דיהיב
ליה במתנה אסור: אמר לך רבא הכא
במאי קפנינו בגון שניתנה לו על ידי
אחר. שבעל הפרה נתנו לאחר ואומר
אחר נתנו לשאל ולהיא מותר שכבר
הואילא משאיל מרשותו כשנתנה לאחר
אבל היכא דלמר ליה ככרי עליך ולא

איתביה אמר לו השאילני פרתך אמר לו
קונס פרה שאני קנוי לך נכסי עליך אם יש
לי פרה אלא זו השאילני קרדומך אמר לו
קונס קרדום (6) שיש לי שאני קנוי נכסי עלי
אם יש לי קרדום אלא זה ונמצא שיש לו
"בחייו אסור מת או שנתנה לו במתנה הרי
זה מותר א"ר אחא בריה דרב איקא שניתנה
לו על ידי אחר א"ר אשי דיקא נמי דקתני
שניתנה לו ולא קתני שנתנה לו בעא מיניה
רבא מרב נחמן יש מעילה בקונמות או לא
אמר ליה תניתוה מקום שנומלין עליה שכר
תיפול הנאה להקדש למימרא כי הקדש מה
הקדש יש בו מעילה אף קונמות יש בהן
מעילה כתנאי (6) קונס כבר זו הקדש ואכלה
בין הוא ובין חבירו מעל לפיכך יש לה פדיון
כבר זו עלי (3) להקדש ואכלה הוא מעל חבירו
לא מעל לפיכך אין לה פדיון דברי ר' מאיר
וחכ"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין
מעילה בקונמות א"ל רב אחא בריה דרב
אויא לרב אשי ככרי עליך ונתנה לו במתנה
מי מעל למעול נותן הא לא אסירא עליה
למעול מקבל יכול דאמר היתירא בעיתי
איסורא לא בעיתי אמר ליה מקבל מעל
לכשיוציא שכל המוציא מעות הקדש לחולין
כסבור של חולין הוא מועל אף זה מועל:
מתני'

נדחי דלא מיתסרה אלא עליה כי מתהיה איהו מינה מעל: הבהיר לא
מועל לפיכך אין לה פדיון. דכיון דחבירו לא מעל לא אלים כהקדש
למחש' פדיוניה: וחכ"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה
בקונמות. בין צקונס כללי שאמר לכל בין צקונס פרטי: ולענין הלכה
ק"ל כר"מ דיש מעילה בקונמות דהא רב נחמן פסיק ליה לרנא
ממתניתין שיש מעילה וצ"פ שצעות שמים צתרא (דף כג:): נמי מפסיקין
דר"מ לרנא הלכך ק"ל דיש מעילה וק"ל נמי דקונס כללי יש לו פדיון
ומסתפקא לי מאן דמעל בקונמות אי מיתסרי ההוא קונס לצתרא
דמעיל כהקדש שיואל לחולין ע"י מעילה: כבר עליך ונתנה לו במתנה
מי מעל. כלומר מי מעל צתניה זו דכיון דיש מעילה כי היכי דלמר
כהקדש (3) דנעל אכן או קורה של הקדש מעל אע"פ שלא הואילא הכא
נמי מכוין שזכה בה שייכא מעילה שילאה מרשות אוקר ונכנסה לרשות
מקבל: למעול נותן הא לא אסרה עליה. ומכלן משונה להרמב"ם
ז"ל שכתב (בפרק) המדיר את חבירו והאכילו לוקה משום לא יחל דברו
כמו שכתבתי למעלה צ"פ ולא מותרים (4): למעול מקבל יכול דאמר
היתירא בעינא איסורא לא בעינא. שאילו היה יודע שהוא של אסור
לא היה רוצה לזכות בה ונמלא זכיה בטעות וזכיה ואע"ג דבמזויא
מרשות הקדש אפשר דלפי' בטעות מעל שאני הכא שהוא לא הואילא
אלא חבירו הואילא זה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל
לכשיוציא. כלומר משתא אין אחד מהם מעל מעל טעמי דלמרת
אלא מיהו לכשיוציא מעל נהי דגבי זכיה אמרינן דזכיה בטעות היא
לכשיוציא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מזויא מעות הקדש לחולין:
ירושלמי נדר מן הככר מהו לחמס צו את ידיו ולא איפשיטא:

זה עלי הקדש דמייר בקונס שאינו אסור לכ"י אלא לירידה לכך אין לו פדיון דהא דארמינן בביש בר מעילה משום שבידו לפדותו היינו
קונס שאסור לכל כמו הקדש. וחכמים אומרים בין כך ובין כך בו קאי אפילו לירישא משום דאין מעילה בשום קונמות וכיון שאמר הקדש
בלשון קונמות אין מעלין:

איתביה וכו' השאילני פרתך הקנויה. פרה המונחת צפניה: קונס
פרה שאני קנוי עליך. קונס עליך פרמי זו אס' אני קניתי אלא פרה זו
או שאמר עליו כל נכסיו אס' יש לו פרה אלא זו: בחייו אסור. אס'
נמלא שיש לו פרה אחרת או קורדוס אחר: מת או שנתנה לו במתנה
הרי זה מותר. משום דכי מת או שנתנה
לו במתנה לא פרמו ולא קרדומו ולא
נכסיו הן וקס"ד שהמדיר נתן למודר
ואפ"ה שרי וקס"ה לרנא דלמר: שנתנה לו על ידי אחר. שנתנו מדיר
לאיניש דעלמא וחס"כ נתנו זה למודר:
דיקא נמי דקתני שניתנו לו. כלומר
שכן היתה קבלה צידס לקרות נתנו
צתיקא אף על פי ש'אין צתניה שום
הפרש: ולענין הלכה קיימא לן אע"ג
דיהציה ניהליה במתנה אסור דהכי
פסע ליה רנא ואסקינא דיקא נמי
דקתני כו' וכנצ הרשב"א ז"ל דכי
היכי דיהציה במתנה אסור ה"ה אס'
לקחו מודר ממנו דחד טעמא הוא:
ישאמר בלשון הזה נכסי עליך
קונס אם יש לי פרה אלא זו
שאני עושה בה מלאכתי
ונמלא שיש לי פרה אחרת
ועתה נאסרה הפרה והנכסיו
עליו וכו' קונס נמי ה"פ
כדפי' שרי:

קונס פרה שיש לי שאני
הנאה לך נכסי עליך אם יש לי
פרה אלא זו. שני נדרים הוו
ואי קאמר שאומר לו קונס פרה
שיש לי שאכל ליתנות לך
ממנה חלי שאין לי פרה אחרת
ואם יש לי תהא קונס עליך או
שאמר בלשון הזה נכסי עליך
קונס אם יש לי פרה אלא זו
שאני עושה בה מלאכתי
ונמלא שיש לי פרה אחרת
ועתה נאסרה הפרה והנכסיו
עליו וכו' קונס נמי ה"פ
כדפי' שרי:
מת או שנתנה לו במתנה
מותרת. מת דהו לא מקור
פרה וקורדוס שלו וכן שנתנה
לו במתנה מותרת וקס"ד
שנתנה המדיר למודר ומשני
שניתנה לו על ידי אחר
לפירוש שני דלעיל נהא
דפריך מנתנה לו במתנה
דאפרה וקורדוס קאי ואע"ג
דלא מעל אלא לפי
ראשון דלעיל דייק מעלין
קשה מאי פריך מנתנה לו פרה
דאפרה וקורדוס קאי ואע"ג
דלפי פירוש ראשון גזס
שניתנו לשון רבים וקאי נמי
אנכסיה ורוחק הוא שבכל
הספרים גרסי שניתן לשון
יחד דמשמע דקאי דוקא
אפרה וקורדוס לכו"פ כפירוש
שני וא"ת אבא הוה גופה
תקשה לו אמאי לא תנא
שניתנו משום נכסיה הלא
מיידי מנחם גס נכסיה וי"ל
מ"מ דנחם גס נכסיה וי"ל
לא שריותא אפיה וקורדוס
שהיה רוצה לישאל ממנו היה
עיקר הנדר וגם בכלל נכסיה
הם דמותר נמי בנדר נכסיה:
הוא מעל וחבירו לא מעל
לפיכך אין לו פדיון וחכאי
בין כך ובין כך לא מעל.
פירוש וחכמים לא קאי לירישא
אלא קאי לסיפא דבעי למימר
בין הוא בין חבירו לא מעל
וקשה לדישא דבין כך ובין
כך משמע דקאי לכולה מלאח
דר"מ ויש משמע דאפילו
לר"מ עדין בו מעילה מכל
מקום אין לו פדיון וקשה
בפיק האשה רבה (ניעות דף
פס). משמע האי יש בו מעילה
משום דבריו לפדותו אלמא
משמע דיש בו פרה בקונמות
ד"ע קרישא קאמר כבר זה
הקדש מעל מאי קשמע לן
פשיטא דהקדש נמור יש בו
פדיון ומעילה לכו"פ לפי
דירשא לא מיידי בהקדש משם
אלא כיוון בלשון הקדש
שאסר הכבר לכל כמו הקדש
ולכן יש בו מעילה כיון
שנאסר לכל בהקדש נמור כבר

זה עלי הקדש דמייר בקונס שאינו אסור לכ"י אלא לירידה לכך אין לו פדיון דהא דארמינן בביש בר מעילה משום שבידו לפדותו היינו
קונס שאסור לכל כמו הקדש. וחכמים אומרים בין כך ובין כך בו קאי אפילו לירישא משום דאין מעילה בשום קונמות וכיון שאמר הקדש
בלשון קונמות אין מעלין:

זה עלי הקדש דמייר בקונס שאינו אסור לכ"י אלא לירידה לכך אין לו פדיון דהא דארמינן בביש בר מעילה משום שבידו לפדותו היינו
קונס שאסור לכל כמו הקדש. וחכמים אומרים בין כך ובין כך בו קאי אפילו לירישא משום דאין מעילה בשום קונמות וכיון שאמר הקדש
בלשון קונמות אין מעלין:

ועוד. ואין לומר שיהיה מפני חומר החטא, כי הנה המצורע מביא שני קרבנות ושם האחד חטאת והשני אשם [להלן יד, יב וטו].

והנראה בעיני כי שם **אשם** מורה על דבר גדול אשר העושו יתחייב להיות שמש ואבד בו, מלשון "האשימם אלהים" [בתהלים ה, יא], "ויאשמו נאות מדבר" [בישעיה כד, ו ובירמיה כג, יג], וכן "תאשם שומרון כי מרתה באלהיה" [בהושע יד, א], (י) וכן "אשמים אנחנו" [בבראשית מב, כא] — נענשים. וחסאת מורה על דבר אשר נטה בו מן הדרך, מלשון "אל השערה ולא יחטיא" [בשופטים כ, טז]. והנה אשם גזילות ושפחה חרופה בעבור שהם באים אף על המזיד יקרא קרבנם אשם, וכן אשם נזיר. אבל אשם מעילות אע"פ שהוא בשוגג בעבור שהוא בקדשי ה' יקרא הקרבן **אשם**, כי החטא גדול, יתחייב להיות אשם בו, כאשר יקרא מעילה. וענין המצורע בעבור שהמצורע חשוב כמת והנה הוא כבר שמש ואבד יקרא קרבנו הראשון אשם, שיגין עליו מן האשמה אשר הוא שמש בה, והשני חטאת שהוא מכפר שגגותיו. וטעם אשם תלוי מפני שבעליו סבור שאין עליו עונש כי לא נודע שחטא מפני זה החמיר עליו הכתוב בספקו יותר מן אילו, והצריכו איל בכסף שקלים, ואלו נודע חטאו היה מביא חטאת בת דנקא, וקראו אשם לומר שהוא בבי' סלעים כאשמות האמורים, לרמוז לו שאם יהיה נקל בעיניו ולא יביא כפרתו יהיה שמש בעונו. וזה טעם אשם אשם לה' [בפסוק י"ט], יאמר כי הקרבן הזה אע"פ שהוא בא על הספק אשם הוא כי אשם אשם לה' היודע כל התעלומות ואם אולי חטא לו יענישנו. וכן מה שאמר למעלה [בפסוק ו] "והביא את אשמו" בעבור כי מן הנזכרים מזידים, כגון שבועת העדות, יזכיר בו אשם והוא חטאת. וע"ד האמת עוד הקרבן הבא נקבה על חטא יקרא חטאת, והזכר יקרא אשם, וזה שעירים והפרים יקראו ג"כ חטאות בעבור שהם לחטאת. ☞

(יח) אשר שגג וכו'. ☞

סדר צו את אהרן

1. א" (ב-ו) אמר הכתוב בפרשת ויקרא וא. ב. "דבר אל בני ישראל" כי שם יצוה בהבאת הקרבנות וישראל מביאים אותם, וכאן אמר צו את אהרן כי ידבר במעשה הקרבנות והכהנים יעשו אותם.

תכלת מרדכי

ה) וחטאת מורה. ע"י מצורע י"ד י"ח. ירד. ע"י מה שכתבתי בפרשת תצוה כ"ט ל"ז
ו) השעירים והפרים. ע"י ד' ב'. ברש"י, ומה שכתבתי על הגליון מספר צאן
א) ברש"י תורת העולה — עלה ירד — עלה לא קדשים זבחים פ"ג ב' א'.

כסף מזוקק

(ד) וכן אשמים. כוונתו על מ"ש "אבל אשמים אנחנו על אחינו" (בראשית מ"ב כ"א).

1) אף שם מפנה רבינו לצאן קדשים שם. וכך איתא בגמרא זבחים פג, ב: רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר כל הנוגע במזבה יקדש שומע אני בין ראוי ובין שאינו ראוי, ת"ל כבשים, מה כבשים ראויין אף כל ראוי, ר"ע אומר עולה, מה עולה ראויה אף כל ראויה, מאי בינייהו, אמר רב אדא בר אבהו עולת העוף פסולה איכא בינייהו מר מייתי לה מעולה ומר מייתי לה מכבשים, (ופי' רש"י וז"ל: מר מייתי לה מעולה דלא תרד דאף עולת העוף משמע, ומר מייתי לה לקידושי פסולין

עבודה. הלכות מעילה פ"ד

אלו יפלו לנדבה ובגמרא העמידו רישא זו אליבא דר"ש וה"ל כל חטאת שכיפרו צעליה באחרת

משך אחת מהן דכ"ע מודו שהשייח ממה אע"פ שנמצאת קודם כמו שנחזר פרק ד'

קודם כפרה בין לאחר כפרה והעלה אצ"י דרישא ר"ש וסיפא רבנן ואח"כ ארזתו שם (דף י"ג)

ברק הבית מעילתו לברק הבית. נודע לו שמעל ואחר כך קרבה חטאתו ועדיין לא הפריש מעילתו או שהפרישה ולא כללה ברמי חטאתו וילוך המעילה וחומשה

פ"ג יש מעילה בנדריים. כיצד האומר כבר וזו עלי קרבן או הקדש ואכלה מעל אע"פ שהיא מותרת לאחרים.

פ"ג יש מעילה בנדריים. כיצד האומר כבר וזו עלי קרבן או הקדש ואכלה מעל אע"פ שהיא מותרת לאחרים. לפיכך אין לה פדיון שהרי אינה קודש אלא לזה בלבד.

האומר הנטיעות האלו קרבן נשרפה הטלית. הרי הם הקדש ויפרו כשאר ההקדשות ואח"כ יהנה בהן.

האומר הנטיעות האלו קרבן נשרפה הטלית. הרי הם הקדש ויפרו כשאר ההקדשות ואח"כ יהנה בהן. אבל אם אמר הרי הנטיעות האלו קרבן עד שיקצצו אינו יכול לפדותן.

משנה למלך

אחד

ע"ב. ובחבורו גדולו פ"ד מהלכות פסולי המוקדשין ה"י כ"ד כתב מהפך שכתב חזר ונעשה יפה שמים יחזור לשכרותו שאין צ"ח נדחין כמו שביארנו ע"כ וי"ע. גרסי' בתוספתא דסוף כריכות המפרש שמי

פ"ג יש מעילה בנדריים. דע שיש מעילה בקנומות וכמו שפסק רבינו בפרקין. אך חזי מסתפק בקנא דמיס צוה. האחד הוא דוקא כשאנו מוכירי חבילה דכיון שלא הוכיר חבילה אלא חבילה אחת

ה המוכר עולתו ושלמיו בו' תימה הוא בעיני דין זה דכפרת האשה (דף י"ג) אמרינן דהאי גרייתא למוכר עולתו ושלמיו למוכר לאוקמי כר"י הגלילי דהא מני דה המוכר עולתו

יש מעילה בנדריים. דע שיש מעילה בקנומות וכמו שפסק רבינו בפרקין. אך חזי מסתפק בקנא דמיס צוה. האחד הוא דוקא כשאנו מוכירי חבילה דכיון שלא הוכיר חבילה אלא חבילה אחת

עטרת

דף לה.

שמואל

צה

מזנ"א". אולם מ"מ ז"צ דמה שייך זאת בקונס פרטי, ועוד ז"צ היאך נעשה ממון הקדש בלא הקנאה וז"ע.

אולם מנז שני לכאן איכא ראייה ללא הוה הקדש ממש, שהרי כתב רש"י בשבועות (כז.) דהא דקונמות אין להם פדיון הוא משום "שלא נאמר פדיון צאיסורים", ומשמע דאין צו דין קודש כלל ואינו אלא איסור, וז"ע דא"כ אמאי יש צו מעילה.

אוצר החכמה

ועי' צחי' ר' שמואל (סי' ט"ו) שכתב לחדש, וכעיי"ז בצחי עזרי (תליתאה פ"א נדרים הי"ח), דצאמת קונמות אין כלל קודש ואין עליהם רק דין נדר, ורק כשמתפס בקודש נתנה לו תורה כוח שיכול להתפס מפרשת נדרים דינים של קודש צחפלא, דנדרו הוא שיהא צחפלא חלות דין ניהוג כל דיני קודש ונחפס מחמת כן צחפלא דיני קדש מפרשת נדרים, ומיהו שם קדש ליכא עליה כלל, ולהכי אין לו פדיון, ועי' בצחי עזרי שם שנדחק צכוונת הרא"ש הנ"ל וז"ע כוונתו.

אלא דאכתי ז"ע דא"כ אמאי בקונס כללי יש לו פדיון, והא קונמות אין להם דין קודש. ותי' ר' שמואל דז"ל דשאני קונס כללי, דכיון דיש צו דין ניהוג קדושה לכל העולם, דינו הוא דמכח זה חל עליו חלות דין הקדש גמור והוי גם ממון הקדש, ומשו"ה יש לו פדיון וז"ע בזה.

ועי' לקמן מה שהצאנו ראייה אלימתא דקונס כללי הוי ממונו דהקדש.

יש מעילה בקונמות

עי' במל"מ (פ"ד ממעילה ה"ט) שנסתפק אם הוא דווקא בנדר שנאסר ע"י התפסה מהקדש או מקרבן, דכיון דעשאו הקדש יש צו דין מעילה, או שהוא בכל נדר ואפי' באומר דבר זה אסור עלי.

ועי' אבי עזרי (תליתאה פ"א נדרים הי"ח) שהביא ראייה אלימתא מלשון הרמב"ם דאינו בכל נדר, שהרי הרמב"ם כתב וז"ל "יש מעילה בקונמות, כיצד האומר כבר זה עלי קרבן וכו', דלכאן יפלא מה הוצרך לכתוב "כיצד וכו'", הלא כבר כתב יש מעילה "בנדרים", והאיך לעשות נדר הרי מקומו בהל' נדרים ולא כאן, אלא בע"כ דכוונתו לומר דרק באופן זה של התפסה יש דין מעילה.

ועי' במרכה"מ שכתב לחדש דאפי' לפי אידך נד דהמל"מ דס"ל ללא צעינן התפסה לדין מעילה, מ"מ ליכא דין מעילה אלא כשאוסרו בלשון הקדש או קונס, אבל כשנדר בלשון איסור שאמר "דבר זה אסור עלי" ליכא מעילה כלל, דאז אינו אלא איסור נדר ולא הקדש כלל, וכ"כ האמרי בינה (נדרים סי' ט') לדייק כן מלשון רש"י יצמות (פ.ח.) שכתב אין מעילה בקונמות "דקונס לשון נדר הוא", דמשמע להדיא דעכ"פ כשאמר לשון נדר לחוד ודאי

שאלות

אמו קולל דברי ר' יאשיהו ר' יונתן אחר משפט שניהם כא' ומשפט א' בעני פלגו עד שיפירם לך שכמו יחזרו ופי' רש"י אליבא דר' יונתן וכל סיבי דכתיב פלוני ופלוני או סיבי או סיבי משפט עד שיפירם לך יחזרו ופי' דלון פסקין כר' יונתן כמבואר בשמעתה הרשב"א סיבי הכי"כ ר' סו' רב"ה ל' כתב הרשב"א בשמעתה ראונו פנוה סנוך בנו והענינו שלל ילוה אדם כי אם ברשות שמשון ולוי ופכשו מע שעמק היכל חנוך להלות כרשות לוי לבדו או לא * משום פלוגתא דר' יאשיהו ור' יונתן כו' ואלון דר' יונתן דאמר משפט שניהם כאחד וכו' וכן עסק בש"פ כ"ד סי' רכ"ח סי' מ' ומ"א כ"ד סי' ר"ו כהנ"ג * וא"כ זכינו לדין כל הילך דלא כתיב יחזרו ומשפוט בין שניהם כאחד ובין אחד בעני פלגו * כלל יוכלו לומר דלמחר יסי' קרוב וכל לשנים דלא כיון דלשנים נמי משפט ש"כ דסי' המשפוט בין סי' פיה' פסול לאחד או לשנים ואין כאן ספק כלל ;

ועוד

אני אומר דף ר' יונתן לא קאמר אלא סיבי דאמר בעני פלוני ופלוני אבל ה"כ דאמר משפט פלגי פטרה * פטרה דוקא כמשפט ולא אחד ואין לומר דלא אס' אחר לעשרה כפזו גט לאשמו פני בסוף האומר אחד כותב ונשים יחתיים ש"מ אף אם אומר לרבים מ"מ נכול לומר דכוונתו אף לאחד או לשנים וא"כ כ"כ דכ"ד יש לספק אם יסי' פסול לאחד או לשנים ואי איתא דהס' מיירי שאמר לפני פטרה ולא פרט מנייה אבל אם אמר אשם פטרה כפזו הוי כמו שאומר כולכם ואף דמבעי' לן במנה כולן ופי' רש"י כיון דלא אשם כולכם לא הקפיד אלא לומר בעני המוניין ולא שיחשבו כולם מ"מ נראה ש"כ דאמר אשם פטרה כפזו הוי כאומר כולכם * ונ"פ לדינא ;

ועוד

אף אם נימא שהוא ספק בלשון התקנה אינו דומה לנידון של הריב"ש דספק י"ל שבה לדון על דבר לכמה' אף לפי שיש ויוד דהס' ה' הסכמה ע"פ מרס וספק איסור לחומרה אבל כד' שכתבנו לא נוכח הרפ"ק קנס וכבר יכלה ע"פ הכוררים זכיון עמלה לא ירד להירדו מגדולתו עליו דמי' דיד בעל הספר על שהשוכה כמבואר בה"מ"ב ונפרשות כיון שהוא מרובה שלא לברש לז"כאן בית מיתם דלא מבואר בה"מ ס"ס א"ד י"ט מי שאמר טעמי' שאלם מנהג פס הכירו אין הולכין אחר לשון הכותב אלא אחר הכותב * ובי"ד כשי' רכ"ח מבואר כ"י שגם במקנה הולכין אחר הכותב * ובי"ד נמי כיון דאין ספק דעיקר קפידא שלא יכשרו שלמים קדושים ליחשב לשלמה דעוה כשיעמדו על המנין וזכיון טריפה להספק ולמחול על כבודו אין מורידן אומר מגדולתו והקדשין שמתירים ש"מין כבודם ל"ס תמיד עם מי שאינו שלם להיות נבאיל אל הכוררים אין ספק שאין כוונתם לשם שמים כי יש לחוש לכהן שקלות ואין דבר טוב יולא מיוחד מריבה ונפרטות כענין הממניע להירד אדם מגדולתו כמו שאמר חז"ל גבי שאל לאמר שפלה לגדולה לא ה' נכוח אפי' כתיי' אהון ויש לחוש לכמה קילקולי' פ"כ אומר אני בטח שפסקה זו מאמר שכבר עלה לא ירד מגדולתו ולהפיק דעת האולקים לא ינטרפו אותו כשרוים לפעמד על המנין באשר עסק אפס' ומה' והלאה פ"י נירף כל הקהל ימולים לפרש דבריהם ויסי' לחוק ולמסעם לדורות הבאים אבל כעת כל מה' שפסקו סעדרים יקויים כ"ד הודבר בשלם אל עמו ;

שאלה ק"ח

קשיא

לי שם דמבעי' לן בנדריים דף ל"ה ע"כ הני כהני אי שלוחי דין הוי שלוחי דרחמנא נינהו ומה' לי אחאי לא פטרו מבריות דאיתא כפ"ק דהולין איס' איס' תלמד שמקבלים נדרים ונדנות מכותים וק"ל אין שלוחיות לכושי והאי קרא לאו נדנות מיירי וכן פ' רש"י בחומש פ' אמור ומיד כנפסי לא פקדינו ופי' רש"י אש"פ שלא נאסרו בעלי מומין לקרבו בני נח אלא אש"פ מחוסר אבר ואת גיהנם נבנות נבנות הכל על המאכא שכתבנו לא תקריבו הכל עמימה עקבלו מהם לכך נאמר למשלה איס' איס' לרבות את הנכרים שנודרים נדרים ונדבות בישראל וא"כ אף ה' בהנים יבולים להקריב קרבנם אי שלוחי דין ניפיהו הוה כתיי' לאו בני שלוחות נינהו ואין הישראל נעשה שלוח לכותי אלא ע"כ שלוחי דרחמנא נינהו * ונרף לומר דלגבי נדרים כהנ"ג פסי' לי' דהוי שלוחי דרחמנא ולא בעי' להס' אלא לגבי ישראל אי שלוחי דין לאו שילוחי דרחמנא וק"ל ;

ותשובות ק"ז ק"ח ק"ט שאלה ק"ט

מ"ר

כסירה לי' שכיילי דמשפחה וספרי דכיר רב פנא וממני לית לי' שיפורא דרבנן דכחמתו משפרסו וריתו גורף כמור דרוך וחרות על לחוס לבו קנוס כחוסן משפט ה' דקדק מעיקר' משמע ומוליח אני מקרא זה נוכח ויורד הנהו וגולל כתיב אדירים ה"ס חלוקי מ"נ רב האי גאון המפרסם פ"ה פ"ה המושלם כמרתו וכחסידותו אין דוגמתו דוגמ' של מעלה פוזאין בקודש כ"ס מוהר"ר מאר נר"ו ;

הנה

כה אליאחד תלוכי ורפי' ונקס מתני לראות דעת גדולי סמורים שעברו עליו ימים של כזר כי אפריע לי' מילפ' בענין שס"ד לכתובות לנדה ה' מאות ר"ט ועוד שלם מאור"ס הפתיח אש פנמו לשם לחמו טעה אחת קודם מומו דהיינו שנתן לחטוב ספר דאור' בעל רביעי' בינו בכלתיקן הספורות אף ששם סבואר בתחמי כטול כמנהג כ"ג וכ"ד סהכריות יהי' כל ימי חייו ומי אשמו ליתן לחתום ג' מאות ר"ט או רביעי' בית ובאם שיכא טעה אחת קודם מות חס"י או חמותו ופדין לא נטלה הכרירה ליתן לחתום ג' מאות ר"ט יסי' רביעי' הכית מוחלט ביד חתום ופי' הוא קנו סכאים ראשונים ואחרונים ככל הנהגות במדינות ארצנו ומחמת פירור תקנות שום נתקנו ופי' זה חרבע שנים לאחר הכופה מתה כז' ז"ק מבטלה וסנה ביד החתום הספר על החוב שלג' מאות ר"ט או רביעי' הכית ועתה פומד השולל ושלל אש מחייב לקיים השטר אשר ביד חתום לפע הושת באשר שמתה כז' * וכבר תקון ר"פ במדס משפטם סם לריק וגו' ע"כ ;

תשובה

הנה

מנא חמידי דין זה כבר לא נשכח מוכרו שהא' ס"ס פרוך בע' נערה דף ג"ז פ"א בעיקר ת"ר כפזו לה עירות כמות וכלים שיכא עמה חבי' אבי' לבית בעלה לא זכה סכמל בדנרי' הללו חסום ר"ג אמר זכה סכמל בדנרי' הללו ליתא פעלונתא דרבי אלעזר כ"ע ורבנן קמפלגי דמנן נשאר חלה או נגמרס צין מן הנשואין ובין מן האירוסין גובה אש הכל גר"א ב"פ אומרין הגסומין גובה הכל מן האירוסין כמלה גובה מאתים ואלתנה חנה שלא כפזו לה אלא ע"מ לכונסה למ' לא זכה כר"א ב"פ ולמ"ד זכה כרבנן לא דכ"פ כר"א ב"פ ל"ר לא זכה כר"א ב"פ וע"ד זכה ער שאן לא קאמר ראובן אלא מדידה לדידה שלא כפזו לה אלא ע"מ לכונסה אבל מדידה לדידה אפילו ראובן מודה דמסום אחיטונה הוא והס' אחיטוני לא ע"כ הגמ' ורש"י מפ"ד הך בריית' דפליגי בה דכיון ור' נתן בארוסה מיירי חלל כנשא' כ"פ מורו זכה בסל ור"פ אפרס דכנשו' פליגי וטעמא דלא זכה לת"ק משום דאין סהדי דאין דעת האב ליתן נדו כ"ז אלא ע"מ שיהא כפזו ממנה ולר' נתן לית לי' אומדנא זכה הכפול פסק ר"ת ור' אבהו' ש"כ כ"ק דר"ג * ודאי דקשי' לך על מה שפסקו המוס' מהא דאחריון בת"כ ומס' לריק כחכס זה שפסקו לבתו מחוץ מרובה ומתה כהו"ז ימי המשמה כרי הפסול כפזו והפסול מחוץ ופירנו דמיירי מהחנן מוחוק בה וקס"ל לך ומוכרח אני להקפיק לשונך אופ באות ז"ל * וקשי' לי אחאי פריך ליתא פעלונתא דר"א ב"פ ורבנן קמפלגי מ"ד זכה ברבנן מ"ד לא זכה כר"א ב"פ דילמא דלא דמי כלל להס' חסום דהא דקאמר ר"א אינו גובה אש הכל מן האירוסין הוא דקאמר חסעם שלא כמ"א אלא ע"מ לכונסה ומן האירוסין כוולאי ורש"י הכפל מוחקים ככתובה מהסום ומכ"ס בנמנרסה שפדיין לא נתן לה כתיבה יהבא מיירי מן הנשואין ולפי פ"ד מדה כי ה"כ דאזיל ר"א כתר אומדנא דלא כפזו לה אלא ע"מ לכונסה כ"כ אזיל כתר אומדנא אלא כפזו אלא ע"מ שנהנה כפזו ח"כ לכך י"ל מ"ד זכה ספר נמי כר"א ב"פ וה"ז וסבר ר"א לא זכתה כמות' חסום סיבי דקס תיקים כמו שכתבנו בה"ה פ"ה ש"ס וכן ע"כ כ"כ כתיבית' ר"מ ב"כ ב"כ וכן סאב מוחוק לכך פ"ה לא זכה הכפל בדברים הללו ודבר זה נרף לו פיון עכ"ל ;

ונראה

נפלאמי על לך לטון הילכך נוטה דהא ר"ת לא פסק מחמת ספיקא סיבי דקס תיקים אלא מחמת די' דכל זמן אלא נתן אחריון אומדן דעתו דמסתמא לא נכתובין אלא ע"מ שסכהה כתיי' אבל לאחר שנתן אחריון מסתמא כיון שנתן ליד כפל כפזו כמתנה גמורה בין שסכהה כפזו בין סלה שסכהה אכן ה' לנן לילול כתר גדולי העוסקים הו"ק והרמב"ם ורש"י דפסק כנשואה אפילו

והיא דמנחות דף ע"ג דמבואר שם בנכרי שהתנדב להביא שלמים נתן לישראל ישראל חולקין משו' שזכה בזה ישראל, יש לומר דמיידי במסרן ליד מי שרוצה ליתן לו המתנה והוא בעצמו יכול לזכות בנדרים מהנכרי, אך מלשון הרמב"ם פ"ג הלכות מעשה הקרבנות שכתב בהלכה ג' בזה הלשון נתן לישראל ע"מ שיתכפר בזה לישראל ישראלים חולקים אותן כדן שלמי ישראל, משמע מלשון דאף במסר הנכרי לישראל אחר שזכה בזה עבור ישראל אחר ג"כ מני לזכות, אי"כ נראה מזה דלא ס"ל כמות' דב"מ הנ"ל, אך יש לומר דהרמב"ם לשיטתו דהא ברמב"ם פ"ה הלכות מלוה הלכה ד' מבואר דס"ל בהעמידו אלל ישראל העפ"י שנתן הנכרי המעות בידו האולי ומדעת ישראל נתן זה רביית קבוצה ע"ש בהגיד משנה, אלמא דס"ל להרמב"ם להדי' דלא כשיטת התוס' דב"מ הנ"ל וס"ל להרמב"ם דלא בעינן שלוחו של בעל המזון:

המופקד לו לבדו לא שייך זה, ואף אי נימא דהו' אומדנא מהמפקיד דהו' כאמר לו בפירוש שיהי' שליח על המכירה, עכ"ל ערבות לא שייך בזה דהא לא נתן ע"פ ציווי להבעלים, וגם נשוייא שליח בפירוש מבואר בבי' לוי"ד סימן קס"ט הנ"ל שיש הרבה סוגרים דכ"ג ג"כ לא זכה לישראל אם בעל המזון אינו בר שליחות, ואף דנימא דיפרשי דרך סוגיא דפסחים מירי אליבא דמח"ד מ"ש"ה קונה בנכרי וכמ"כ לרב נחמן דר"ג ס"ל כריוח כנ"ל עכ"ל חקקה דברי הש"ע דהא הרמ"א כתב ביו"ד סימן קס"ט עסיף וא"ו דבמקום שנהגו להקל אין למחות בידם והו' שיטת התוס' דס"ל דלא מני זכי עבור חזירו אם בעל המזון אינו בר שליחות, והא הרמ"א אינו חולק באר"ח סימן תמ"ג עסיף ז' על גפקד שמכר חמנו המופקד חללו, והתם הא מייירי בהרבה חמץ שודאי לא יחללנו קודם פסח כמבואר שם עסיף א' ואיך יהי' יולאין לשיטת הסודרין דבנכרי דוקא כסף קונה ולא משיכה וגבי בבור החמירו דלריך שני קנינים כסף ומשיכה, ודוקא גבי חמץ שעבר עלי' הפסח מקילינן בחד קנין משום דאינו אלא דברבנן אבל לא גבי כל יראה דהו' דאורייתא ודאי דלריך שני קנינים ללא כלל הדיעות וחסר לקנין כסף כנ"ל:

הג"ה - ונ"מ סוגיא דמנחות הנ"ל דאפרו שם שלמי נכרי עולות ייטבמי עפ"י קושית הפנים עאירות שהקשה על הא דלאו פ"ה לרבות נדרים ונדנות שברבין בנכרי והקשה הא אין שליחות בנכרי. ולענין נראה לומר דאף דעבאר בקדושין דף ט"ב דנעבי שליחות בהשקפה קדשים יש לומר דהיינו דוקא בישראל דיש להבעלים זכות בעוף הקרבן כגון חס המ שלמים יש להם זכות לאכול הנשר ואם הם עולות ופעולות יש להבעלים זכות שכתבת על ל"ת או על עשה, ולכן שייך שפיר על הבעלים חיוב לעשות שליח על השקפה פסוס דעדין יש להבעלים חלק בקרבן, משא"כ בנכרי דאפר שסמו להקדש לא שיינו לעשות אום זכות כלל בהקרבן פסוס דהא שלמי נכרי הם עולות, ותפסרת עליהם לא שייך כפנאר בהנהגות אש"י כפ"ק דב"ב דלבן אין תקבולין לקדש פסוס, ובנדרים ונדנות תקבולין פסוס שאין באין להפסרה, אי"כ ליכא להם אום זכות בהקרבן דכ"י דיעשו שליחות על השקפה דהו' כפאן דלימא לבעלים על הקרבן כנ"ל, יש לעין עדין ע"כ עתקות דף ל"ג דעטעט נכרי פקרא דאיכס סוטכין, ולפס"כ תקשה דלמה ל' לפעט פקרא הא אין סמיכה אלא בבעלים והא אפר שהקדישו פקע שם בעלים פסוס, דהא לית ל' שום זכות בגוי' כנ"ל. ויש לומר פסוס דהא איתא בירושלמי כור פ"ט ה"א דר' יוס' ס"ל דישאל לריך הימר חכס ובכרי אין לריך הימר חכס, אי"כ יש לכבד זכות בהקרבן פקודם שמוטין דכמו דישאל יכול לשאול על הכו סקודם שפסוס וכורק אף בעטא לישות העורה ובשיטת הרבה ראשונים וכמו שפ"י ר' אליעזר עיין העובא בראש נדרים דף כ"ט, ואו יוכל הכרי לחזור בו אף בלא שאלה וכמו שפירשמי בקונטרס א' שיטת הסודרין כן, ועיין בג"ד פ"ט סימן ככ"ה, ועוד דהא הרבה סוגרים דעשיכה לא קני אף שמתכה, ופיר הא אין פיר להקדש כמ"כ התוס' שם ב"ב דף ע"ט ר"ה ואין שועלין כ' ואכפ"ל. אבל אפר שמתקילין לשקוט או גם ישראל אין יכול לשאול פסוס דהא עבאר בדוכמי מובא דאפר ששקוט לימא בשאלה, אי"כ ה"ה בנכרי איט יכול לחזור אפר שמתקילין לשקוט. (ועיין בשענה לפתך פי"א הלכות עבשה הקרבנות ה"ד. ויש להאריך בפסע זה הרבה). ולכן בשיטה לא שייך שם בעלים פסוס דמייבך בשמתקילין לשקוט או פקע שם בעלים עתנו חכו עוכים פסוס דל"כ אין שמוטין לקרבנס בעורה וכיפוש דילמא יסודר בו והו' פולין בעורה, וקי"ל ישנו לשיטה שמתילה ועד סוף, ולכן לא פסשו מה דכהני שולמא דרשקא פסוס דהו' עלי לישות כנ"ל, ונמשיכה לא שייך לקוט דילמא יסודר בו ויהו' פולין בעורה כפנאר ב"ב דף פ"א ע"ג, פסוס דהא הרמב"ם כתב שם ב"ב דילמא לאו ביבורים כ' גלי כמי דום אינו רק ערובנן דילמא איכא דפ"י כ', ועיין נמוס' שם ד"ה דילמא לאו ביבורים כ' ובמוס' פקמות דף פ' ע"ב נ"ה ובי סכניסין פולין לעורה כ', ולכן לריך לעטמי לשיטה בזה עיין ויש להאריך בזה הרבה ע"כ]:

וי"ש לתרץ והוא די"ל דשאני הנפקד למה דאיתא ב"ב דף ל"ד בשילס הנפקד ולא רצה לישבע דנע"ב כאומ' לכשתשלם לי חתי' פרחי קניו' לך מעכשיו או סמך לגביה וכן מבואר בח"מ סימן רל"ה, והרמ"א בתשובה סימן פ"ז כתב גבי בכורה דחס הנכרי השומר ס"ל צמעות להמפקד דנפטרת מבכורה דאמדינן דעת הבעלי' דניחא להו להקט' גוף הפרה להנכרי כדי להפטר מבכור' דאין לך אומדן דעת יותר מזה ועדין כך אומדן דעת מן אומדנא דאמרו חז"ל בכפילא עכ"ל הרמ"א. ולפ"ז בחמץ הנפקד ג"כ יש אומדנא הנ"ל דהא בלא זה יפסידו כל חמנו ודאי הו' האומדנא להקנות להנפקד את החמץ כדי שיהא יכול למכור את החמץ, וגם הא הנפקד משלם דמי החמץ להמפקד דהו' כאומר לכשתשלם לי או יהא קניו לך מעכשיו חמץ או סמוך לזמן איסורו והיינו בשעה חמישית וכמו סמוך לגביה בכפל משום דחס לא עכשו אימתי. חכו כש"כ מגבינה דהא בחמץ עיקר ההללה הו' רק ע"י הקנאה להנפקד דחל"כ הא אין לו מזילין, ולפ"ז הו' הנפקד כבעל דבר בעצמו למכור, ואין לריך בזה לריני זכיי' ושליחות, ופיר חל קנין כסף משום דהיי' בע"ד בעצמו דהא ודאי הקנה לו כדי שיהא יכול למכור וללאת לכלל הדיעות ולא יעבור על כל יראה, ומתורץ קושית הנ"ל בענ"ה. ולפ"ז נדחה הוכחתי שכתבתי להוכיח דין זכיי' בחמץ לנ"ד משום דהא שאני התם, ובנ"ד לא שייך ההקנאה הנ"ל:

ענף ג

ועב"ז יש לדון ע"פ ראיות אחרות בנ"ד שמועיל שפיר זכיי' והוא שנקדים דברי התה"ד סימן קפ"ח המובא ביו"ד סימן שכ"ח עסיף ג' דכחז דהיבא להדיסיה מתקלקלת יכולה לישול חלה בלא רשות דריין שלא בפניו, והש"ך סק"ה שם העלה דאף אינה משרתת יכולה להפריש חלה בלא רשות בע"ז, והקנאה"ח בסימן רמ"ג סק"ה הקשה עלי' מהתוספת נזיר דף י"ז שהקשו בזה דאשה עושיית שליח לחברתה שחפשי חלה מהעיסה והא הו' דבר שלא בא לעולם כיון דעושיית שליח מקודם הלישה כו', ואי נימא דלא בעינן כלל דעת הנע"ז רק בתורה זכות אחינן עלה ואף בלא קלקול העיסה וכמ"כ בע"ז שם לוי"ד, אי"כ לא גרע מה שעושיית שליח מאלו לא עשה שליח כלל והפרישה בעצמה כו' אע"כ מוכח דלא כסברת התה"ד משום דלא שייך בזה זכות, דזכות שלא בפניו אינו שייך רק בזמנה לו חפץ או גט לאשתו דזוכה האש' נגט או בחפשי משלו אבל לא בחפשי מבע"ז דאין זה זכיי' אלא ניחוחא איכא ובעי לדעתכם דוקא עכ"ל הקנאה"ח וכה"ג כתב המרכבת המשנה בפ"ו ה' גירושין גבי גט שכותבין לנשתנית דהקשו מי איכא מידי דהשתא לא מלי למיעבד ויעבד שליח ע"ז על אח"ז ורזו לומר דמשום זכות נגעו בזה, וע"ז כתב המרכבת המשנה דלא שייך זכות רק בחמין חפץ לפלוני ולא בנשולין חפץ שלא מדעתו בתורת זכות דלכוניא מרשות סנות

ועב"פ בכל מכירת חמץ יש ליישב ע"פ מש"כ בשני אופנים והעיקר כמ"כ לעיל דזה מהני מן דין חן מנה לפלוני:

ענף ב

נחזור לענינינו דנפקד שמוכר חמנו יש להקשות דהא לא שייך בזה קנין כסף ומשיכה, ובה לא שייך לדון דין ערבות כמ"כ בכל מכירת חמץ, דהא המפקיד לא זיזי לו למכור ורק בתורת זכיי' נגעו בזה, וגם מייגודוכי לנפשי' זכי נמי לחנרי' לא שייך בנפקד דהא חס הנפקד מוכר חמנו